

Omgængelse med uhyrer

Nogle til kys, andre til slagt

Publ. i *Information* 27.08.1986.

Skønheden og uhyret. Gendigtet af Jørn E. Albert efter Madame de Beaumonts eventyr. Ill. Binette Schroeder. 39 s. 126 kr. Forum.

Sankt Georg og Dragen. Margaret Hodges. Ill. Tina Schart Hyman. 32 s. 129 kr

Den vedvarende eventyrbølge skyller mange slags læsefrugter op på stranden. Ofte er de godt gennemsvivet af den internationale kommerzialismes brakvand tilsat syntetisk smag og stærke kulører.

De to billedbøger her hører til i det opskyl. De er flotte til det prangende som appelsiner, der ligger og lyser i ragelset på stranden. Der er investeret ikke så lidt i dem, især i billeder og lay-out.

Men der er forskel under indpakningen. Hvor *Skønheden og Uhyret* rummer en seriøs tekstbearbejdelse og har en deraf følgende brugsværdi, er Sct. Georg under sminken en ret ligegyldig dusinvare. Men flot, bevares.

Begge fortællinger er eksempler på, hvordan stof fra folkelig digtning, sagn og eventyr, er bearbejdet i forskellige perioder.

Fortællinger om drager og dragedræbere og småpiger er i middelalderen destilleret i den kristelige legende om Sct. Georg og siden omsat i Spencers *Fairie Quieene*, som er grundlag for denne udgave.

Eventyret om piger og fædre og stedsøstre og fortryllede uhyrer som de kendes

fra *Amor og Psyche* og *Kong Hvidbjørn* er gennem mellemlid råstoffet for Madame de Beaumonts højborgerlige myte om dyden og adelskabens skin, der bedrager.

Forlægget i begge bøger er sådanne antikviteter, moderniseret til brug for børn i dag. Det er i sig selv udmærket. Disse myter har jo sat sig i hjernen på os og er virksomme endnu, om end nok ikke på samme vis som for århundreder siden. Og det er just problemet.

Sankt Georg og Dragen er et af de helt store hit, hvad myter angår. I kristeligt design har den holdt sig siden middelalderen og optrådte som mønster for alskens digtning og hjernesvind, hvori erfaringer og drømme væves. Fantastisk så holdbare tråde af den slags drømmestof er. Hvad disse væv om ridderen på den hvide hest og den lille jomfru har på samvittigheden er ikke småting. Dens virkning på folk, småfolk og kvindfolk skulle efter sigende stadig afgøre hele liv. Skal man tro, hvad man hører, må mængden af sukkende kvinder og afbrændte mænd, der henlever i det spind opgøres i flokke. Der er nok at tage fat om.

Men bogen her bruger blot myten til en ny version af det angelsaksiske sværmeri for idyllisk middelalder – merry old England. Siden Victoria har de ikke kunnet holde sig fra det. Billedbogen er funden til den slags trip. Her kan fantastisk fortælling og billede forenes i længselsfulde og

sentimentale beretninger. Hjerteskærende nostalgi uden en torn på de lyserøde roser.

Selv hårdkogte amerikanerinder kan, som det ses, få legitimt afløb for prinsesse-tegningernes douce længsler og besværgelser.

Den oprindelige historie er rå nok. Spencer er god nok, men denne version har fået klippet alle dragekløerne. Den type eventyrudgivelser er der nok af. Hvad der er brug for, er at vove noget med de myter og eventyr på dagens betingelser – eller at levere det oprindelige stof i en anstændig og usentimental form.

Det sidste er, hvad teksten i *Skønheden og Uhyret* gør. Jørn E. Alberts bearbejdelse af forlægget er god på sine præmisser. Den præsenterer den gamle historie i en urban form og tilføjer et oplysende historisk efterskrift. Det er ikke det dumme. Kendskab til børnelitteraturens historie er ikke for udbredt og kvinden bag historien, her madame de Beaumont, er en af børnelitteraturens supertanter, én af dens grundlæggere fra 1700-tallet.

Udgaven her viderefører på sin vis den oplysningsindsats, der var den ene af hendes interesser. Den anden var opbyggelsen af borgerlig moral. Det er, hvad hun bruger myten til: gammelborgerlig dyd mod

adelig dekadence. Myten render alligevel af med hende og bliver et varsel om romantikkens fantastiske børnelitteratur. Den bryder frem i sprækkerne i hendes historie.

Beaumonts fortælling har engagement og en egen moralsk-æstetisk rejsning, hvad man godt kan savne i den foreliggende tekst. Med moderniseringen er også det borgerlige krudt støvet af, uden at der er kommet nyt krudt i tryksværtten. Det var ellers ikke det værste at se, hvad der skete, hvis myten blev aktualiseret, fik ny ladning og luntentændt. Også denne myte er en gammel sej én. I modsætning til den foregående slagtes uhyrerne ikke, de kyskes og forvandles. Hvad med at prøve de metoder på myterne selv?

Det har ikke været ærindet i teksten her, mens billederne forsøger sig, uden at jeg finder det særlig vellykket. Fremfor victoriansk nostalgi har vi her kontinental surrealisme, nyromantisk og dyster i på éngang slørede og skarpt tegnede skildrier klar marmor og dyster dis. Kuløerne er irgrønne, rødilla og blåilla modefarver. Figurerne anæmiske masker. På mig virker de som lidt lige gyldig flirt, en postmodernistisk manér, der går ved siden af teksten og den hjerteskærende myte – de hverken kysser eller skærer.